SÖRMLANDSLÅTEN

Medlemstidning för Södermanlands Spelmansförbund Nr 2 2000

"Midsommaren står för dörren...."
Kransar som skall pryda majstången syns på trappan till boden vid Frustuna hembygdsgård
Foto: Christina Frohm

Innehåll

Ordföranden har ordet	sid 1
Gammal midsommarvisa från Fogdön	2
Spelmansjubileum i Julita	3
Hälsingespelmän på fest i Sörmland	4
Stipendiet ur Gustaf Wetters minesfond	7
Festlig spelmansstämma på Malma hed	9
Sörmländska spelmansstämmor 2000	11

Omslagsbild: "Midsommaren står för dörren...."

Vi är på väg till **spelmansstämman vid Helgarö Bygdegård den 18 juni!**
Häng med, **stämman börjar klockan 14.00 !** Allspel, buskspel och scenspel.
Kaffe och mat serveras. **Konsert i Helgarö kyrka klockan 18.00.**

Ansvarig utgivare:
Ingemar Skoglund
Redaktionsadress:
Johansv. 16, 151 39 Södertälje
Fax 08-550 973 20
e-post: se hemsidan

Spelmansförbundets årsmöte den 18 mars 2000

Södermanlands Spelmansförbund bildades i Malmköping 1925 och det var därför helt naturligt att det 75:e årsmötet var förlagt till just Malmköping, som blivit något av en centralort för förbundet. Mötesförhandlingarna hölls i Församlingshemmet under säker ledning av Tord Domargård, Kultur och Utbildning, Sörmland. Jubileumsmiddag under trivsamma, former organiserad av Malmabygdens B-lag, var uppdukad i Stadshuset efter mötesförhandlingarna. Middagen och kvällen blev ytterst minnesvärd och synnerligen trivsam.

Styrelsen fick följande sammansättning för det kommande verksamhetsåret:

Ordförande	Ingemar Skoglund
V.ordf.	Christina Frohm
Sekreterare	Lennart Nordin
Kassör	Annelie Sandell
Ledamöter	Torsten Gau
	Leif Johansson
	Bernt Olsson
Ersättare	Ulf Lundgren
	Torgny Lindberg
Revisorer	Bo Roos
	Birgitta Widén
Ersättare	Staffan Vallén

Hedersledamot:

Birgitta Widén tilldelades förbundets guldmärke.

Gustaf Wetters Minnesfond:

Årets stipendium tilldelades Melissa Meik, Annie Waldau och Ellinor Waldau

Ordföranden har ordet

När jag skriver dessa rader är det sista dagarna i april och våren ger oss en strålande försmak på sommaren. Solen strålar, det är varmt och gott, fåglarna kvittrar i kapp och två skogsduvor försöker bygga ett bo i en björk på granntomten.

Men detta är inte vilken instundande sommar som helst. För 75 år sedan vid midsommartid bildades vårt spelmansförbund i Malmköping . Vi står alltså inför en jubileumssommar. Naturligtvis blir det extra festlig stämning vid Julita på midsommardagen när vi fyller 75 exakt på dagen, men vi firar med ett antal andra stämmor också under året, Helgarö, Trosa, Uttringe, Trostorp, Nyköpingshus, Lästringe och allt vad det är.

Veckan efter midsommar blir det ju också en präktig fest när Riksspelmansveckan hålls i Malmköping med uppspelningar, konserter , spelmansstämmor och massor av aktiviteter. I år gäller det verkligen att planera semestrar och fritid och sova ut ordentligt nu på vårkanten för sen blir det inte tid till det.

Jag önskar alla en härlig sommar och vi ses!

Ingemar Skoglund

Gammal midsommarvisa från Fogdön - en hyllning till midsommaren

Snart är midsommaren här igen, då vi klär våra midsommarstänger, som är den gamla benämningen. Även om man klär en liten enkel midsommarstång vill man uttrycka sin hyllning till den, när den färdigklädd står på plats.. Det känns som något fattas att bara stå och titta på den. Att då gemensamt sjunga en midsommarvisa som uttrycker en beundran över den gramma midsommarstången skulle kännas rätt. Men vilken lämplig visa finnas då?

Jag har så länge jag kan minnas haft förmånen att varje midsommarafton fått höra min mamma Alice Bergström, Mälby, Vansö sjunga en gammal midsommarvisa. Hon sjöng den glatt och medryckande och midsommarstämningen infann sig. Den innehåller också en tankeställare med orden... åren de gå, så här ska vi dansa kvällen lång...

Varifrån mamma lärde sig visan är tyvärr för sent att fråga. Hon dog i höstas. Min mamma Alice Bergström f. Pettersson 1917-1999 var bygden trogen hela sitt liv med barndomslivet i Berga Fogdö och vuxenlivet i Mälby i grannsocknen Vansö. I hennes barndomshem bodde också hennes farfar fiolspelmannen Alfred Pettersson och hennes farmor Sofia f. Hesselberg från Helgaröby, allmänt kallad mormor i Berga. Av henne lärde sig mamma många visor förmodligen också midsommarvisan. Mammas far Gotthard var också fiolspelman, så det var ofta sång och musik i mammas barndomshem.

Den här midsommarvisan är lämplig som allsångsvisa. Kan man inte hela visan, är den lätt att sjunga med i refrängen. Spelmansnamnet i början på andra versen kan man ändra till namnet på den aktuelle spelmannen.

Det senaste halvåret har jag sjungit midsommarvisan för många från Fogdön, men jag har ännu inte träffat någon som hört den förut. Jag frågade svenskt Visarkiv om den fanns där, men där fanns den inte heller. Jag har därför själv nedtecknat midsommarvisan , som jag kommer ihåg min mamma Alice Bergström sjöng den.

Ingegerd Tidlund

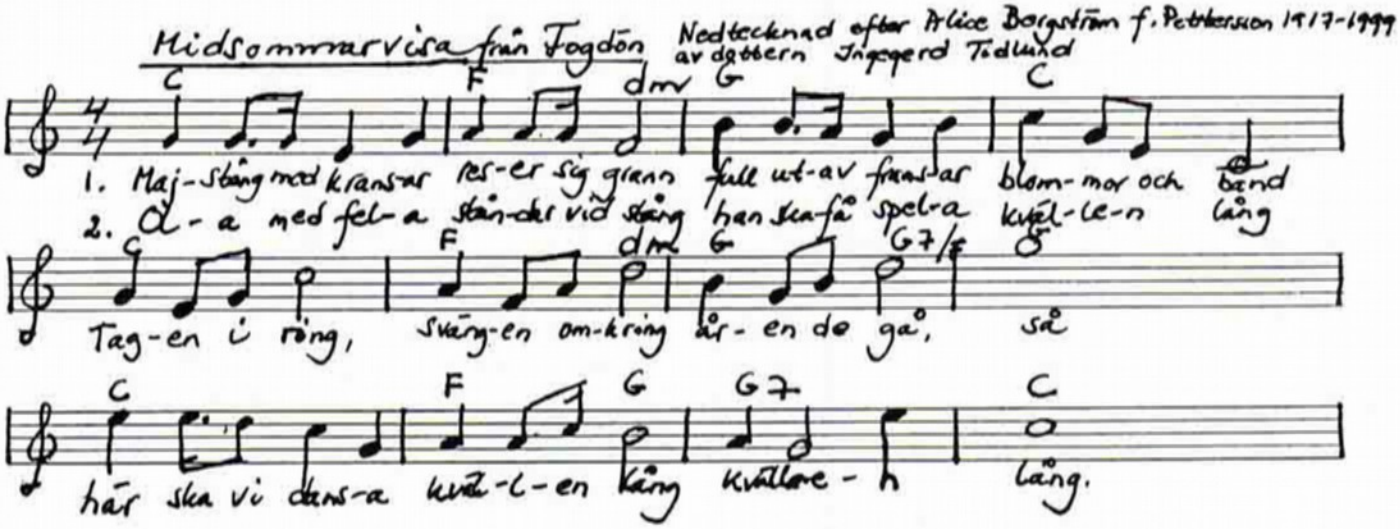

Spelmansjubileum i Julita i midsommar

Södermanlands Spelmansförbund är landets äldsta folkmusikorganisation. Förbundet bildades på midsommardagen 1925 i Malmköping och blev mönsterbildande för övriga landskapsförbund som startades under de kommande åren. Spelmansförbundet bildades av ett trettiotal sörmländska spelmän och har under de gångna 75 åren vuxit och utvecklats och har idag cirka 600 medlemmar.

Spelmansstämman på Julita har sedan många år anordnats varje midsommardag och i år blir det alltså en stor jubileumsstämma! Den första stämman på Julita anordnades redan 1927 och året därpå hade löjtnant Bäckström på Julita bekostat en musikestrad samt bänkar för publiken att sitta på under uppspelningen. Från Nordiska Museet i Stockholm hade man fått låna högtalaranläggning och enligt tidningsuppgifter hade stämman 10,000 besökare. Med få undantag har stämman anordnats varje år och är troligen landets äldsta.

Årets Julitastämma kommer traditionellt att bli en fest med folkmusik från scenen, från gårdarna, dansbanan och buskarna med gästande spelmän från när och fjärran. Nytt för året är att dansen kring midsommarstången börjar redan **klockan 13.00**, under säker ledning av **Åsa** och **PeO Jacobsson** till sång och musik av **Malmabygdens B-lag.** Alltså en timme före verksamheten på scenen.

Spelmansstämman inled med festtåg med fanor, spelmän och festdeltagare klockan 14.00.
Lars Löfgren, Nordiska Museets styresman kommer att högtidstala och det blir mäktigt allspel under ledning av riksspelmannen **Ulf Lundgren** innan scenspelet sätter igång för att fortgå fram till 16.45.
Gästande **Norbergs Folkdansgille** , som just förbereder sig inför ett amerikabesök, får vi se i ett färggrant program från dansbanan klockan 15.00. Spel i buskar och gårdar kommer att fortgå under hela eftermiddagen.

Konsert i Skansenkyrkan med folkmusik blir det klockan 17.00, en verklig högtidsstund med framträdande av gästande spelmän under en timme. Det gäller att köpa biljetter i tid, antalet sittplatser är begränsat.

Dans på banan till 20.30 är också en nyhet för året. För musiken svarar besökande spelmän och husbandet B Å G som spelar blandad dansmusik.

Utsikt över Öljaren från slottsparken *foto: Ingemar Skoglund*

Hälsingespelmän och Delsboungdom på fest i Sörmland

Minnesrik och glansfull midsommarfärd.

Med besök hos prins Wilhelm och greven på Rockelstad m.m.

(Västra Hälsinglands Tidning 19/7 1938)

Södermanlands spelmansförbund hade i midsommarhelgen anordnat spelmansstämma i Malmköping. Som hedersgäster voro ett antal Norrlands- och hälsingespelmän inbjudna. Att för övrigt medverka var Anna-Greta från Delsbo med Delsboungdom även inbjuden samt undertecknad som representant för Delsbo hembygdsförening. Inalles ett 20-tal Delsboungdomar, alla i sin vackra sockendräkt och ett 10-tal hälsingespelmän, även nästan alla i sockendräkt, jämte några till.

Denna hundramilafärd är för oss deltagare så rik på upplevelser och så minnesvärd att man inte kan låta den bortfalla i glömska.

Starten skedde dagen före midsommarafton. Alla voro glada och hurtiga och resan gick under glada skämt och vilda handviftningar till alla vägfarande.

Vi rullade in i Malmköping

kl.10 på kvällen efter 12 timmars åkning och möttes av den Sörmlandska gästfriheten på ett alldeles utomordentligt sätt. Makarna Palmkvist hade upplåtit sitt hem åt oss att spisa där – inemot ett fyrtiotal matfriska hälsingar, sannerligen en stor uppoffring. Till nattkvarter fingo vi taga i besittning de av Södermanlands regemente övergivna kasernerna. Regementet är nämligen sedan 1921 förlagt till Strängnäs.

Vi voro nu således på Malma hed, en tvåhundraårig gammal exercisplats. På 1700-talet fanns dåvarande generalen G.A. Siegroth att platsen lämpade sig till exercisplats, han blev Malmköpings egentlige skapare och hans monument står nu på Malma hed.

Platsen för köpingen har dock mycket gammal bebyggelse, och enligt de senaste gjorde fornfynden av dr Ivar Schnäll, kan boplatser bevisats ha funnits minst 5,000 år tillbaka. Köpingen ligger på en ofantligt stor grusås, vilken på sidan om köpingen är genomskuren av en ny landsväg, som torde vara Sörmlands största skärning. Före år 1000 gick enda landsvägen mellan Nyköping och Eskilstuna över Malmköping.

Köpingen har omkring 1100 inv., mycket god ekonomi och dess styresmän kan låta innebyggarna undkoma med en skatt av 4 kr. En vacker siffra i våra dagar, när det finns kommuner med tio gånger så hög skatt. Köpingen ligger också i Sörmlands rikaste åkerbruksbygd.

Malma hed är nu en mycket anlitad lägerplats för gymnaster och idrottare, och bland annat bruka årligen en 800 skolbarn ha ferieläger där.

Sörmland är för övrigt fullt av slott och herresäten. Det största, Eriksbergs slott, Sörmlands största jordagods om 15,000 har med ett värde av minst 5 milj. kr. äges av den Bondeska släkten, och var en gång Pintorpafruns residens.

Hälsingepolskorna brusa och dansen går.

Och nu äro vi framme på midsommarafton. På Malma hed är den ståtliga midsommarstången rest. Sörmlands spelmän spela upp.

Sörmlands spelmansförbunds ordförande Ivar Hultström stiger fram och välkomnar alla, oss hälsingar särskilt. Hans jovialiska hälsningstal får oss att känna hur mycket välkomna vi äro och nu går ringdansen kring den lövade stången. Glädjen är stor, både gammal och ung har hjärtans roligt.

Efteråt kommer uppspelning till gammal dans i lägerhyddan där minst ett tiotal fioler äro i elden. Historier på Hälsingemål berättas av Anna-Greta. Sedan kommer allas vår vilde hälsinge – John Bergsman, berättar även han och anför hälsingespelmännen, och nu brusar hälsingepolskorna i en virvlande rytm som får de goda sörmlänningarna att undra om de fått

dit ryssar, zigenare eller någon annan nation av spelmansvildar, och i detta tecken slutar den första dagen av vår s.k. sörmländska Eriksgata.

Spelmanstävling med professor Sven Kjellström m.fl. som prisdomare.

På midsommardagen kl. 1 spelade Sörmlandsspelmännen upp till tävling på Idrottsplatsen, och som prisdomare fungerade, professor Sven Kjellström med flera andra sakkunniga.

Som förste spelman kom 87-åringen Blomkvist från Frustuna och spelade igenom ett par låtar, en bra prestation med tanke på hans höga ålder. Sedan blev det yngre undan för undan till lilla Marianne Andersson, Flen, 11 år.

Den Sörmländska allmogemusiken är ej så häftig och yrande som Hälsinglands utan mera sirlig och stillsam.

Prins Wilhelm och landshövding Hammarskjöld på Delsbobröllop.

I hälsingelägret var det några timmars oro, ty nu skulle Delsbobröllopet uppföras, men brudparet hade kommit bort. Men de kommo åter och på eftermiddagen vandrade ett brudfölje med spelmän och hembygdsfanan från Delsbo genom köpingen över Malma hed och ned emot lägerhyddan. Mycket folk kantade vägen, och under tonerna av Delsbo brudmarsch tågade vi in i hyddan.

På de främsta bänkarna märktes bland andra prins Wilhelm med uppvaktning, samt Sörmlands landshövding Bo Hammarskjöld. De åsågo med intresse både bröllopsmiddagen och när kronan dansades av bruden. Det hela blev mycket uppskattat av publiken, som till trängsel fyllde lokalen.

Välkomna till Stenhammar!

Vår outtröttlige värd, järnhandlare Kindstedt, hade ordnat med ett besök på prins Wilhelms Stenhammar och innan prinsen gick, sade han till honom: "Välkommen då i morgon med hälsingarna!"

På annandag midsommar tågade vi upp med fanan i spetsen samt tio spelmän och hela brudföljet. Prins Wilhelm kom emot oss i

BRUDPAR FRÅN HÄLSINGLAND

parken och sedan, uppe på slottsgården välkomnade han oss i hjärtliga ordalag, tog alla i hand och var vad vi brukar säga så väldigt gemen av sig. Vi bjödos på kaffe och läskedrycker. Under tiden gick prinsen omkring och förhörde sig om olika saker. Sedan visades vi omkring i slottsparken, och efter ännu en stund var det dags att draga vidare. Det vore mycket att skriva om detta besök, men tyvärr utrymmet medger det väl inte.

Vi foro nu till Flodafors, där en uppvisning gavs, och sedan bjöds vi på förfriskningar av Spelmansförbundets ordförande, hr Hultström och hans fru. Vägen hem gick förbi Floda kyrka som delvis är byggd på 1200-talet och sedan tillbyggd två gånger. Kyrkan torde väl vara en av våra största landskyrkor med en tornspira på 60 meter.

Greve von Rosen på Rockelstad hemsökes.

Tredjedagen var det ordnat för ett besök hos greve Erik von Rosen på Rockelstad. Detta besök torde kanske vara det som gav oss alla deltagare det starkaste intrycket på hela resan. Vi togs emot på trappan av greveparet och en av döttrarna samt visades först omkring i parken, där slottets vårdträd, en jättestor ask,

vederbörligen beundrades. På en annan plats stod ett 200-årigt päronträd. Slottet ligger vid sjön Båven, en märklig sjö med 360 öar, och där sällsynta fåglar som gladan och fiskgjusen häcka.

Vi blevo nu inbjudna i slottet, där det serverades förfriskningar. Greve von Rosen höll sedan ett minst sagt oerhört intressant föredrag om sina samlingar från sina forskningsfärder i olika världsdelar. Om ej utrymmet vore framme och spökade skulle det bli en lång exposé över allt vad vi fingo se. När greven slutade sitt föredrag tog han till lutan o. sjöng en spansk serenad samt vidare en lappvisa och två Bellmanssånger. Våra handflator blevo röda och varma efter detta uppträdande.

Sedan dansades kronan av bruden, hälsingespelmännen spelade, och greveparet såg intresserat på. Det var ett minnesvärt besök o. efter ett extra ärevarv runt gårdsplanen voro vi åter på hemväg.

Sist dansades kronan av bruden på Skansen.

Ett par uppträdanden till voro utstakade, ett i Hälleforsnäs och ett i Eriksberg. De blevo även mycket uppskattade och efter avtackande med vänliga ord och hurrarop drogo vi vår färd emot Stockholm, och på Skansen dansades kronan av bruden för sista gången på denna färd.

Nu äro alla deltagare hemma i sin dagliga gärning igen, rika på minnen och frågan är väl om de någonsin mer kan få delta i en så omfattande och händelserik färd. Alla voro glada och tacksamma att ha fått deltaga.

Nils Härdelin

Visdag på Åkerö 6 juli

14.00-16.00 Viskurs med Eva Tjörnebo
Kursavgift 100:- inkl. kaffe o bulle på Café Äpplet
Anmälan på tel 0155-960 13 el. fax 0155-960 29

19.00 Konsert i Stensalen med Eva Tjörnebo och Viskompaniet

Lästringe Låtar välkomnar alla till

Anders Andersson-stämman

Vid **Lästringe Folkets hus och dansbana**
lördag 9 september år 2000 kl 13

Upplysningar: Ingemar Lindquist 08/6464717, Sigrid Hemmingsson 0156/13563

Stipendiet ur Gustaf Wetters minnesfond 2000

Stipendiet som delades ut vid årsmötet i Malmköping, gick detta år till en grupp unga spelmän. Gruppen består av Melissa Meik, Annie Waldau och Ellinor Waldau och vi kunde höra dem på en del av förra sommarens spelmansstämmor. Christina Frohm delade ut stipendiet under de talrika mötesdeltagarnas stormande bifall. Melissa Meik har sammanfattat sin och gruppens reaktioner nedan.

Stipendiaterna Melissa Meik, Annie Waldau och Ellinor Waldau

Wow... Vi fick det!!

Det är en pirrande känsla djupt nere i maggropen. Det flimrar lite lätt framför ögonen när jag hör våra namn; Melissa Meik, Annie Waldau och Ellinor Waldau. Att resa sig från stolen är det svåraste. Vänta ett tag; jag vill tänka lite, jag hänger inte med!

Ungefär så kändes det när Leffes Gnällspikar fick ta emot ett musikstipendium på Södermanlands spelmansförbunds årsmöte i mars. Det var otroligt roligt! En varm känsla spred sig någonstans från tårna och upp i kroppen. Vi kände oss uppskattade, samtidigt som vi fick en liten knuff i rätt riktning. Uppmuntran är alltid bästa medicinen för att fortsätta, så även med fiolspel!

Som svar på allas fråga; Nej, vi misstänkte ingenting! Trots att Leif Johansson tydligen varit väldigt mån om att vi skulle komma dit, och trots att Christina Frohm sade att de nog behövde hjälp i köket, så hade vi inte den blekaste aning om vad som skulle inträffa. Tur var väl det, för överraskningen blev ju total!
Alla som hade ett finger med i spelet var coola som mjölkpaket hela dagen. Mötet gick sin gilla gång. När punkten om stipendium togs upp blev det lite spännande. Vem skulle få det? Nåja, jag måste väl erkänna; när Leffe slängde sig ned efter filmkameran och riktade den mot oss, så blev det väl lite misstänkt... Men man vågar ju inte hoppas, eftersom man inte tror på det själv.

I somras var jag, Annie och Ellinor på låtläger vid Ansgarsgården. Där lärde vi känna varandra och har spelat ihop sedan dess. Lägret var en enorm kick för spelandet. Där kunde man hämta hur mycket

inspiration som helst. Ungefär så fungerade stipendiet också. Det kändes varmt och upplyftande, någon hade ju hört oss!

När man är relativt ung kan spelmansvägen verka lite krånglig att hänga med på. Utan karta är det svårt att hitta rätt. Hittills har det dock aldrig varit några problem; spelmän runt omkring är mycket vänliga och stöttande. Ett par ord, ett leende, en kamratlig klapp på axeln. Litet betyder mycket, särskilt för oss.

I sommar är det som bekant spelmansvecka i Malmköping. Jag har sett fram emot det och längtat. Jag vet att där kan man finna den spelmansglädje och gemenskap som är så värdefull. Jag har också tagit ett beslut; någon gång skall även jag spela upp för Zornmärket. Men inte idag, och inte imorgon. När jag känner att jag verkligen har något att komma med, någonting att delge andra, då ska det ske.

Tyvärr kan jag inte vistas i Malmköping denna vecka. Det är tråkigt, eftersom jag aldrig varit med förut. I och för sig får jag ju någonting att se fram emot nästa år, men det känns som det är lite väl god framförhållning...

Fast inte blir det mindre fiolspel i sommar för det! Det finns väl inget mysigare än att ta med sig instrumentet ut och sätta sig på trappan eller i gräset, för att spela en stund? Nej, tänkte väl det. Det är på sommaren tiden räcker till för att ta fram fiolen lite extra. Dessutom inträffar lite fler spelmansstämmor att fara på!

Sedan förra sommaren har det hänt massor av saker. Efter låtlägret, efter att jag lärt känna Annie och Ellinor och efter insikten om vad musik egentligen är, har jag börjat spela på riktigt.

För ett år sedan var min fiol en klumpig tingest som gav mig dåligt självförtroende för att jag inte kunde spela ordentligt. Idag är den inte längre hård och kall, istället är den en del av mig; min musiksjäl. Fiolen är oerhört viktig för mig, den skänker mig glädje över att kunna spela. Visst, titt som tätt blir jag arg och är på väg att dänga rasket i väggen, men fler är de stunder då jag bara är glad.

...och dessa stunder kommer allt oftare.

Melissa Meik.

Christina Frohm, glad stipendieutdelare med nyblivna stipendiater.

Södermanlands Läns Tidning måndagen den 27 juni 1938.

Festlig spelmansstämma under helgen på Malma hed.

Stor tillslutning med prins Wilhelm som hedersgäst. Spelmän i åldern 11—87 år. Landshövding Hammarsköld förrättade prisutdelningen.

Sörmlands spelmansförbunds nionde spelmansstämma blev i allo lyckad med ovanligt god tillslutning och ett utmärkt program. Inte mindre än ett och ett halvt tusental personer besökte stämman. Sedan Österåkers gamla vackra brudmarsch spelas upp vid den resliga majstången på Malma hed, förklarade förbundets högt värderade ordförande, den entusiastiske Ivar Hultström från Floda, Sörmlands spelmansförbunds nionde spelmansstämma öppnad och hälsade alla besökare välkomna. Herr Hultström vände sig även till Malmköpings styresmän, som upplåtit den vackra platsen för stämman. I sitt hälsningsanförande riktade han sig särskilt till köpingens styresman, trafikchef Anders Larsson, som med råd och dåd bistått förbundets ordf. Hr Hultström erinrade också om betydelsen av de gamla låtarnas bevarande. Så spelade Hälsingepojkarna upp en marsch och festen var öppnad. Under särskild lekledare företogos ringlekarna kring majstången och för musiken svarade samtliga närvarande spelmän. Efter lekarna samlades man i gymnastikförbundets lägerhydda, där Anna-Greta från Delsbo och Bergsman från Ljusdal berättade bygdehistorier, sjöngo och spelade fiol under publikens bifall. Därpå följde uppspelning av gamla låtar av de olika anmälda sörmlandsspelmännen. Första man som fick träda in för prisnämnden (bestående av professor S. Kjellström, redaktör Olof Andersson, folkskollärare G. Wetter och godsägaren Seth Carlsson) var C. F. Persson, Järna, 74 år, som är både sångare och fiolist. P. spelade brudmarsch och polska från Stora Malm Därpå fattade Frans Pettersson, Södertälje, som är 84 år, stråken, spelade en

Ivar Hultström.
Spelmansförbundets ordförande.

brudmarsch och polska från Taxinge. Knut Jansson, Bälgviken, 14 år, spelade brudvals och vals. En sörmlandsspelman, Hjalmar Björklund, Oxelösund, 67 år, spelade med vanlig säkerhet en polska från Björkvik och en dito från Gotland samt en polska efter framlidne spelmannen Melker Andersson i Husby. Karl Eriksson Hällberga, 46 år, och Bror Nyzell, Ärla, 28 år, spelade stycken av den kände framlidne »Skansenspelmannen» Alfred Eriksson, Gölstorp, Ärla. Gustav Olsson, Julita, 53 år,. och hans son spelade »steklåt» från Lerbo och polska från Forssa. Nils Bergholm, Eskilstuna, 38 år, föredrog polskor. Så kom turen till de båda i Vingåkersdräkt klädda systrarna Dagmar och Ann-Mari Johansson från Katrineholm, vilka spelade brudmarsch från Julita och vals från Floda. Dagens siste uppspelare under midsommaraftonen var Hugo Pettersson, Eskilstuna, 45 år, vilken spelade en gånglåt och en vals, som han själv komponerat.

Efter uppspelningen framträdde musikdirektör John Norrman, Eskilstuna, på estraden, lika vitklädd som någonsin Sven Lilja, och förklarade, att nu skulle allsången börja. Den inleddes med sörmlandssången, »Känner du landet» och fortsattes med några andra sånger. Programmets sista punkt var allmän dans under musik av samtliga spelmän. Dansen tråddes så med liv och lust till ettiden på natten.

Midsommardagen började festligheterna kl. 1, då man hade förlagt det hela till köpingens idrottsplats »Malmaheden», vilken fylldes till sista sitt- och ståplats och dessutom togo en hel del plats ute på planen. Sedan herr Hultgren förklarat dagens festligheter öppnade, fortsatte uppspelningen från föregående dag. Sedan prisnämnden tagit plats stegade den äldste anmälde spelmannen fram med sin fela och trollade fram en hambo och två valser från Frustuna Det var G. A. Blomqvist fr. Frustuna, 87 år gammal, men stråken och fiolen klarade han som en yngling. Så fick man se ett gammalt bekant anlete från alla de föregående

spelmansstämmorna, nämligen »farbror Bergström, Tystberga», med sitt vita böljande skägg och 84 år på nacken. Han spelade gladeligen upp en brudmarsch som han lärt av sin farfar och vilken denne spelat åtskilliga gånger i Frustuna kyrka. Så kom hans specialnummer, »Gökpolskan», hälsad av publikens livliga applåder. Dagens yngsta musikant slog så publiken med förvåning, nämligen 11-åriga Mariann Andersson från Flen, som spelade ett par polskor från Värmland. Karl Eriksson, Hälleforsnäs, 82 år, spelade polska och gammal vals, Erik Ljunggren, Trosa, 66 år, spelade två trevliga polskor. Sven Andersson, Åkers Styckebruk, 50 år, spelade polska och vals. Axel Andersson, Blacksta, 28 år, spelade egna kompositioner gånglåt och vals. K. A. Blomkvist, Eklången, 67 år, o. son till den 87-årige Blomkvist från Frustuna, spelade en polska från Ärla, och så spelade och sjöng han en visa som hans farmor brukade sjunga. Anton Jansson, Järna, 50 år, spelade polska och vals. Evald Andersson, Björnlunda, spelade tillsammans med sin broder Hjalmar Veiner, Älvsjö, en brudmarsch och valsen »käringträtan». Vidare spelade Karl Strand och Olof Lindqvist, Eskilstuna, gånglåt och polska. Gustav Andersson och hans son, Holger Andersson, Fogdö, resp. 55 och 14 år. Så kom turen till Gustav Lodin och Elis Geden, Älvsjö, vals och polska från Floda. Två kände spelmän, nämligen Rich. Ahlberg, Sköldinge, och Sven Forsberg, Vadsbro, uppträdde därpå. Ahlberg spelade först en polska efter folkskolläraren Appelkvist i Vadsbro och Forsberg en polska, varpå de gemensamt spelade ett stycke. Slutligen spelade en kvartett av spelmän. Dessvärre hade vid detta laget molnen tätnat på himlakupan och det började regna. Publiken hänvisades då till lägerhyddan, där programmet fortsatte.

Rektor Sven Kjersén från Wiks folkhögskola höll här ett stämningsfullt anförande om betydelse av de gamla låtarnas tillvaratagande och uttryckte sin stora glädje över allt vad han får höra här under sitt besök vid spelmansstämman.

Så blev det åter allsång under direktör Norrmans ledning varpå följde en paus på att par timmar.

När man sedan åter råkades i den rymliga lägerhyddan hade spelmansförbundet glädjen att hos sig se prins Wilhelm, som med några gäster hade anlänt från Stenhammar.

Representanter för en hembygdsförening och ett folkdanslag från Delsbo, sammanlagt ett 60-tal personer, inbjödo till övervarande av ett gammalt hälsingebröllop. Vid bröllopet uppfördes den förnämliga 100-åriga Ringlåten d.v.s. en hel ceremoni av ringlekar och polskor, varvid man till sist dansade kronan av bruden. Ledare för denna del av programmet var Anna-Greta från Delsbo.

Den gamle riksspelman Burman, vilken innehar guldfiolen, trakterade sin fela inför den talrika publiken av hjärtans lust. Under festmåltiden vid bröllopsgården pågick, i vilken ett stort antal s. k. »knutare» deltogo, anlände till festligheterna landshövdingen och fru Bo Hammarsköld Efter bröllopsfesten lämnade prins Wilhelm stämman efter att ha inbjudit Delsboborna till ett besök vid Stenhammar

Så var det åter direktör Norrman som slog stämgaffeln och inledde dagens sista allsångsstund. Efter denna vidtog prisutdelningen. Ett anförande hölls av professor Sven Kjellström, vari han betonade spelmansförbundets goda organisation och dess välorganiserade verksamhet. Tal. uppmanade spelmännen att särskilt hålla sig till den sörmländska musiken vid uppspelningarna och i övrigt. Det var emellertid med glädje och tillfredsställelse tal, lyssnat till allt vad spelmännen presterat.

Prisutdelningen förrättades därpå av landshövding Hammarskjöld.

Efter prisutdelningen framhöll landshövdingen att det för honom varit en stor glädje att få vara med om detta midsommarfirande och få förrätta prisutdelningen. Landshövdingen lovordade den musik som här förekommit och som i mycket var ett arv från vårt folk i gångna tider. Till slut utbringade landshövdingen ett fyrfaldigt leve för de prisbelönade spelmännen, varpå »Du gamla, du fria» sjöngs. Dagens festligheter avslötos med dans och lekar kring majstången på Malma hed samt uppspelning av hälsingespelmännen jämte berättande av bygdehistorier på idrottsplatsen, och till sist allmän dans i lägerhyddan till musik av samtliga spelmän.

Under de båda dagarna hade man glädjen att vid festen få skåda många besökande klädda i nationaldräkter från olika socknar och landskap inom Sverige.

Prislistan

hade följande utseende: (Samtliga spelmän erhöllo spelmansförbundets diplom). Svenska Ungdomsringens spelmansmärke (Riksspelmansmärket) tilldelades i silver Rickard Ahlberg, Sköldinge. I brons utdelades till Hugo Pettersson, Eskilstuna, Sven Forsberg, Vadsbro, Hjalmar Björklund, Oxelösund, Karl Eriksson, Hällberga, J. H. Thorsell, Skogstorp, Gustav Olsson, Skogstorpsstugan, Julita. Till Nils Bergholm, Eskilstuna, överlämnades diplom för gott spel och goda låtar. Axel Andersson, Vadsbro, erhöll diplom för ådagalagt intresse för folkmusik. Annmari Johansson Katrineholm erhöll diplom för vårdat spel och ådagalagt intresse för folkmusiken. Axel Andersson, Husby, diplom för troget bevarande av gamla låtar.

Två extrapris utdelades till den äldste och yngste deltagaren i spelmansstämman. Sålunda tilldelades G. A. Blomqvist Frustuna, 87 år (fruktskål), samt yngste deltagaren 11-åriga Mariann Andersson Flen (blomvas).

Följande spelmän, som utförde solospel fingo emottaga pris nämligen: 1) Hjalmar Björklund, Oxelösund (Eskilstuna Kurirens hederspris. Tennskål), 2) Hugo Pettersson, Eskilstuna (ett fat av rent silver samt tidningen Folkets pris till bästa Eskilstunaspelman. Nysilverfat). 3) A. F. Bergström, Tystberga (disponent Harald Axbergs, Eskilstuna, hederspris, en tennstånka). 4) Nils Bergholm, Eskilstuna, (Nya hotellets i Malmköping hederspris). 5) K. A. Blomqvist, Eklången (en bonbonnière). 6) A. Andersson, Blaxta, (nysilverfat). 7) Erik Ljunggren, Trosa (ljusstakar i malm, antik stil). 8) Karl Eriksson, Hälleforsnäs (kandelabrar av tenn). Så utdelades följande pris till samspelarna. 1) Rickard Ahlberg, Sköldinge och Sven Forsberg, Vadsbro (var sin tennstånka). 2) Gustav Olsson och hans son Nils Olsson, Skogstorpsstugan, Julita (spelmansförbundets pris, en fiollåda jämte stråke). 3) Karl Strand och Olov Lindqvist, Eskilstuna (var sin tennstånka). 4) Evald Andersson, Björnlunda. och Hjalmar Veiner, Älfsjö (var sin bägare av tenn).

Samtliga. hälsingespelmän tilldelades som minne var sitt exemplar av den av förbundet utgivna notsamlingen för två fioler, jämte förbundsmärket i silver, vilket även tilldelades Johan Burman, länsspelman från Hundsjön i Övre Norrland.

Södermanlands Spelmansförbund

Spelmansstämmor sommaren 2000

3/6 Slagstastämman i Hågelbyparken
Hågelby mellan Tumba och Hallunda
13.00 Spelmansstämman invigs
Programmet börjar
Arr: Slagsta Gille
Uppl Curt 08-530 36443
Gunnar 08-531 75984

12/6 Traditionell spelmansstämma på Torekällberget i Södertälje
12.30 Samling för spelmän
13.00 Spelmansstämman börjar
Allspel, gruppspel, buskspel, kaffeservering, lotteri
Arr: Södertälje Spelmanslag och Torekällbergets museum
Uppl. Bo Roos 08-532 51855

17/6 Trosastämman, Garvaregården i Trosa
13.30 Spelmännen samlas
14.00 Allspel
Arr. Lästringe Låtar och Trosa Hembygdsförening
Uppl. Kerstin Lanbeck 08-532 53328

18/6 Pehr Ericsonstämman, Helgarö Bygdegård
14.00 Stämman invigs, allspel, scenspel
18.00 Kyrkokonsert i folkton i Helgarö k:a
Arr. Helgarö Bygdegårdsförening, Helgarö k:a och Södermanlands Spelmansförbund
Uppl. Torsten Gau 016-42 00 70
Ingemar Skoglund 08-550 97320

24/6 Julitastämman på midsommardagen Folkmusikfest på Julita Skans med 75-årsjubilerande Södermanlands Spelmansförbund
13.00 Dans kring midsommarstången
14.00 Festtåg från Åkeröboden med fanor, spelmän och festdeltagare
Högtidlig invigning.
Allspel och scenspel
15.00 Dansuppvisning av Norbergs Folkdansgille på dansbanan.
17.00 Folkmusikkonsert i Skansenkyrkan
17.00 – 20.30 Dans på dansbanan till gästande spelmän och husbandet BÅG
Arr. Södermanlands Spelmansförbund och Julita – Sveriges Lantbruksmuseum
Uppl. Ingemar Skoglund 08-550 97320

25/6 Dans- och spelstämma vid Hembygdsgården, Malmköping
10.30 Samling vid Hembygdsgården
11.00 Gudstjänst i folkton i L.Malma k:a
12.15 Spelmansstämma med dans vid Hembygdsgården. Servering. Priser för Stilfull dans och klädsel.
Arr. Malmabygdens folkdanslag och Södermanlands Spelmansförbund
Uppl. Bernt Olsson 0157-20636
Sven Ingemars 0157-20730

1/7 Riksspelmansstämman 2000
vid Gustaf Wetterstugan, Malmköping
Allspel, grupper och solister
Presentation av nya riksspelmän
13.00 Samling för spelmän
14.00 Riksspelmansstämman öppnas
17.00 Stämman avslutas
Uppl. Ingemar Skoglund 08-550 97320

16/7 Spelmansstämma vid Trostorp
(mellan Vagnhärad och Trosa)
13.00 Spel vid Hembygdsgården
Allspel, scenspel, buskspel, servering
Arr. Vagnhärads Hembygdsförening, Bygdens Blandning och Södermanlands Spelmansförbund
Uppl. Ingemar Skoglund 08-550 97320

9/8 Gammeldans och polskor i Råby Hage
16/8 på Torekällberget, Södertälje,
Lästringe Låtar spelar 19.00-21.00
Uppl. Kerstin Lanbeck 08 532 53328

13/8 Spelmansstämma i slottsmiljö på Borggården, Nyköpingshus
13.00 Samling
Spelmansstämma i traditionell stil med Allspel, scenframträdande, buskspel
Scenframträdande av Klintetten
Arr. Nyköpingshus Spelmansgille Södermanlands Museum, Nyköpings Kommun, Södermanlands Spelmans-Förbund
Uppl. Evert Lindberg 0155-28 54 62
Sören Rolandsson 0155-28 26 23

19/8 Uttringestämman
Spelmansstämma i Uttringe/Rönninge
Skyltar från E4/E20 avfart Rönninge
08.30 Verkstäder. Föranmälan.
13.00 Spelmansstämman börjar
Uppspelningar, dans, buskspel, mat, fika
Stämman pågår hela kvällen
Arr. Svenska Folkdansens Vänner
Södermanlands Spelmansförbund
Uppl. Janne Carnestedt 08-580 13563
e-post: uttringestämman@hotmail.com

20/8 Spelmansträff vid Trädgårdstorp, Tullinge
Allspel, buskspel, servering
Uppl. Bengt Magnusson 08-778 3964

2/9 Sparreholmsträffen på Hyltinge hembygdsgård,Sparreholm
19.00 Dans på logen. Musik av gästande spelmän och grupper. Buskspel, servering
Arr. Malmabygdens folkdanslag, Hylte Hembygdsförening, Södermanlands Spelmansförbund
Uppl. Bernt Olsson 0157-206 36
Sven Ingemars 0157-207 30

9/9 Anders Anderssonstämman i Lästringe
Allspel, gruppspel och solister
Servering
Arr. Lästringe Låtar
Uppl. Kerstin Lanbeck 08-532 53328

Riksspelmansvecka
Malmköping 25 juni - 1 juli

I samband med uppspelningarna för Zornmärket:

- Stämmor
- Konserter
- Kurser
- Dans

Spelmansstämmor

25/6	12.30	Dans- och spelstämma i Malmköping
27/6	18.00	Orrestastämman, Sveaparken Flen
1/7	14.00	Riksspelmansstämma Malmköping

Konserter

28/6	19.00	Kyrkokonsert med Envisa, L:a Malma kyrka
29/6	19.00	Slottskonsert med Toxa, Rockelstad säteri
30/6	17.00	Folkmusik - inte bara fioler. Riksspelmän på klarinett och munspel
30/6	20.00	Danskonsert i Malmköpingsparken
1/7	23.00	Midnattskonsert L:a Malma kyrka

Hela veckan: Dagsaktuella möten med spelmän - i spelstuga, kyrka, konstutställning och på dansbana.

Kurser
29/6-1/7 Festslöjd!
Länets hemslöjdskonsulenter

30/6 Tjuderuttan sa räven, sånglekar med Barbro Tällman & Majja Neverland

30/6 Dansa sörmländsk slängpolska! Bert Persson

1/7 Krusa folkliga koraler! Ingrid Åkesson

Kursanmälan senast 13/6 på tel 0155-24 70 90.

Info/rekvirera program: Södermanlands Spelmansförbund tel 0157-211 21 • 08-550 973 20. www.kultur.nu

MARKNADSTIDNING

SÖDERMANLANDS SPELMANSFÖRBUND

Johansvägen 16
151 39 SÖDERTÄLJE

Christer Odén
Täppstigen 3
645 91 Strängnäs

B

Svenska Låtar, Södermanland
Vår landskapsdel av det klassiska storverket. 207 uppteckningar. Faksimil av orginalutgåvan från 1935
Pris 50:-

A G Rosenberg, 420 Svenska Danspolskor
från Södermanland och andra landskap. Faksimil efter utgåvor från 1876–1882
Pris 60:-

Sörmländska visor del I, II, III
Visor för praktiskt bruk från den sörmländska traditionen. Ett 30–tal visor i varje del.
Pris 20:-/styck, kassetter 50:-/ styck

A P Andersson
75 låtar och visor från Södermanland och Närke upptecknade 1880 av skolläraren i Västra Vingåker, August Petter Andersson.
Pris 60:-

August Karlssons låtar
49 låtar från södra Uppland och norra Sörmland som August Karlsson spelade dem.
Pris 50:-

50 Sörmlandslåtar för två fioler
Utgiven till minne av Olof Andersson. Arrangerade av Olof Andersson
Pris 50:-

Sörmlandslåtar
av C G Axelsson, Flodafors. Utgiven 1960. Egna kompositioner.
Pris 50:-

Folkmusik från norra Södermanland,
K P Leffler. Faksimil efter utgåvor från 1899–1900.
Pris 75:-

Morfars fars dansmusik
Berättelser och beskrivningar om den äldre generationens dansnöjen och spelmän och hur traditionen lever idag.
Pris 25:-

August Lindblom
97 låtar ur två spelmansböcker från 1836 och 1856 samt historik om den legendariske storspelmannen.
Pris 50:-

Sörmländska allspelslåtar
Häfte I noter och kassett
Pris 40:-
Häfte II endast noter
Pris 20:-

I den sköna Vingåkersbygden, kassett
Folkmusik från Vingåker med Simmings, Anita Hedlund och Christina Frohm
Pris 30:-

Välkommen till världen, kassett
Visor och ramsor för små och stora barn från den sörmländska traditionen, med våra bästa vissångare.
Pris 30:-

Mina 80 år som spelman 1916-1996,
Axel Andersson minnesbok.
Pris 160:-

Kalsonger blå
och andra visor från Gnesta
Pris 60 kr

Beställ hem våra böcker, noter och kassetter så här:
Ring din beställning till Torsten Gau, tel. 016 – 42 00 70 eller skriv till honom på adress Mestavägen 1A, 632 33 Eskilstuna, så får du ett paket med faktura på posten. Porto tillkommer.